

Силабус курсу:

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ У МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Ступінь вищої освіти:	бакалавр
Спеціальність:	291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
Рік підготовки:	2
Семестр викладання:	весняний
Кількість кредитів ЄКТС:	5
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	залік

Автор курсу та лектор:

к.політ.н. Ірха Катерина Олександрівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри політології та міжнародних відносин

irha@snu.edu.ua

електронна адреса

+38-066-067-09-32

телефон

посада

месенджер

за розкладом

консультації

Викладач лабораторних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Викладач практичних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

* – 1) дані підрозділи вносяться до силабусу в разі, якщо практичні та (або) лабораторні заняття проводить інший викладач, котрий не є автором курсу та лектором; 2) припустимо змінювати назву підрозділу на «Викладач лабораторних та практичних занять:», якщо лабораторні та практичні заняття проводить один викладач, котрий не є автором курсу та лектором.

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Наведені в курсі матеріали спрямовані на поглиблення та систематизацію знань щодо ролі Європейського Союзу у міжнародних відносинах, опанування здобувачами вищої освіти особливостей виникнення, розвитку і трансформації європейського інтеграційного проекту – Європейського Союзу, тенденцій і проблем сучасного етапу його розвитку, місця і ролі ЄС у сучасній системі міжнародних відносин, співпраці України з Європейським Союзом та головних проблем і перспектив реалізації Україною курсу на повноправне членство в ЄС.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування усвідомленого бачення студентами сутності, етапів та можливих сценаріїв реалізації політики євроінтеграції.

Курс може бути корисним студентам гуманітарного спрямування для більш якісного аналізу розвитку європейської міжнародної політики, сучасної європейської парадигми ціннісної еволюції.

Результати навчання:

Знати:

- логіку формування і функціонування зовнішньої політики ЄС;
- основні етапи та аспекти формування ЄС;
- інституційне забезпечення, механізм прийняття рішень та інструментарій Європейського Союзу у сфері міжнародних відносин;
- особливості формування політичних та правових засад співробітництва України з ЄС

Уміти:

- аналізувати та пояснювати процеси, що протікають у взаєминах ЄС з іншими міжнародними партнерами;
- визначати потенціал, статус та рольову функцію ЄС на міжнародній арені.

Передумови до початку вивчення:

Основні: Всесвітня історія; Історія міжнародних відносин.

Дотичні: Географія, Правознавство.

Мета курсу (набуті компетентності)

Унаслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей:

- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, застосовувати їх у практичній діяльності;
- можливість оперувати знаннями про природу, динаміку, принципи організації та історичні тенденції розвитку міжнародних відносин, а також фаховою інформацією, послуговуючись найновітнішими технологіями її набуття, обробітку, поширення тощо;
- спроможність застосовувати знання про сучасне міжнародне право та його вплив на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав;
- здатність налагоджувати, підтримувати та забезпечувати взаємодію між вітчизняними і зарубіжними державними, громадськими та політичними інститутами, дипломатичними і представницькими структурами, виробничими, торгівельними та науково-дослідними і науково освітніми установами.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ) за формами навчання	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1	Передумови та умови європейських інтеграційних процесів	Денна 2/0/1 Заочна 0,5/0/0,15	Створення організації Брюссельського пакту та підписання Вашингтонського договору 1948 року. Паризький договір про Європейського об'єднання вугілля та сталі у 1951 р. Проект Європейського політичного співтовариства. Створення Західноєвропейського Союзу у 1954 р. Підписання Римських договорів 1957 р. і створення Європейського економічного співтовариства та Євратому. Правове закріплення Європейського політичного співробітництва.	Участь в обговоренні. Індивідуальні практичні завдання.
2	Інституційні основи та інструменти реалізації зовнішньої політики ЄС	Денна 2/0/1 Заочна 0,25/0/0,15	Єврокомісія та Європейська рада (Рада міністрів). Спільна торгівельна політика ЄС. Діяльність в рамках СОТ. Міжнародні угоди: класифікація, правова база й відповідальна сторона з боку Європейського Союзу. Прийняття рішень Радою Євросоюзу після ратифікації Лісабонського договору	Участь в обговоренні. Індивідуальні практичні завдання.
3	Становлення та розвиток Спільної зовнішньої політики та	Денна 2/0/1 Заочна 0,25/0/0,2	Формулювання основних завдань СЗПП. Еволюційні маркери формування спільної безпекової та оборонної політики ЄС.	Участь в обговоренні. Індивідуальні практичні

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ) за формами навчання	Стислий зміст	Інструменти і завдання
	політики безпеки Європейського Союзу (СЗППБ)			завдання.
4	Потенціал Європейського Союзу на міжнародній арені	Денна 2/0/1 Заочна 0,5/0/0,25	Потенціал промислово-економічного розвитку ЄС. Інтеграційний потенціал ЄС.	Участь в обговоренні. Тести. Індивідуальні практичні завдання.
5-6	Відносини Європейського Союзу з міжнародними організаціями	Денна 4/0/2 Заочна 0,5/0/0,25	ЄС як суб'єкт міжнародних відносин. Європейський Союз та система Організації Об'єднаних Націй. ЄС та Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (ФАО). Європейський Союз та Рада Європи. Європейський Союз та НАТО. Європейський Союз та ОБСЄ.	Участь в обговоренні. Індивідуальні завдання.
7	Трансатлантичні відносини ЄС	Денна 2/0/1 Заочна 0,25/0/0,15	Вплив Сполучених Штатів Америки на трансатлантичні відносини. Вплив Європейського Союзу на трансатлантичні відносини. Відносини США – Європейський Союз. Український контекст відносин.	Участь в обговоренні. Індивідуальні практичні завдання.
8-9	Співробітництво з європейськими країнами, що не входять у ЄС та Туреччиною	Денна 4/0/2 Заочна 0,5/0/0,25	Розвиток співробітництва ЄС і ЄАВТ у межах Європейського економічного простору. Відносини між Норвегією та Європейським Союзом. Особливі стосунки ЄС зі Швейцарською Конфедерацією. ЄС та країни Західних Балкан. Політика ЄС у басейні Чорного моря. Політика ЄС щодо Туреччини.	Участь в обговоренні. Індивідуальні практичні завдання. Тести.
10- 11	Політика Європейського Союзу на пострадянському просторі	Денна 4/0/2 Заочна 0,5/0/0,2	Політика сусідства Європейського Союзу. Партнерство ЄС з Росією. Участь ЄС у врегулюванні придністровського конфлікту. Білорусь та Європейський Союз. Євроінтеграційна стратегія Грузії.	Участь в обговоренні. Індивідуальні практичні завдання.
12- 13	Євросоюз і Україна	Денна 4/0/2 Заочна 0,5/0/0,25	Етапи української євроінтеграції. Угода про асоціацію України та ЄС. Безвіз для України. Інституції ЄС в Україні. Програми та проекти ЄС в Україні. Стратегія комунікації державної політики інтеграції України до ЄС.	Участь в обговоренні. Індивідуальні практичні завдання. Тести.
14	Кризові явища в Європейському Союзі	Денна 2/0/1 Заочна 0,25/0/0,15	Економічні кризи. Міграційна криза ЄС. Brexit (інституційна криза) та його значення для розвитку ЄС. Вплив коронакризи на ситуацію в Європейському Союзі.	Участь в обговоренні. Індивідуальні практичні завдання. Тести.

Рекомендована література

Базова

1. Горюнова Є. *Євроінтеграція: навчальний посібник*. К.: Академвидав. 2013. 224 с.
2. Загорський В. *Європейський Союз у XXI столітті: функціонування та розвиток: монографія*. Львів: ЛРІДУ НАДУ. 2016. 631 с.
3. Копійка В. *Україна та Європейський Союз: навч. посіб.* К.: Знання, 2012. 447 с.
4. Макаренко М. (у співавт.) *Європейська інтеграція навч. посіб.* К.: «Центр учбової літератури». 2014. 344 с.
5. Мальська М. *Основи європейської інтеграції підручник*. К.: «Центр учбової літератури». 2015. 320 с.
6. Прокопенко Л. *Інституційна система ЄС: навч. посіб.* Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2018. 220 с.
7. П'ятницький В. *Європейський Союз: основи політики, інституційного устрою та права: навч. посіб.* Кельн: Т-во Карла Дуйсберга; Київ: Заповіт. 2016. 368 с.

Допоміжна

1. Ахмедова Е. Прагнення Туреччини до вступу в Європейський Союз: політико-правова позиція держав-членів ЄС. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Право*. 2014. № 7. С. 274–284.
2. Європейський Союз: ключові змінні, тренди та сценарії міжнародної політики 2021 р. Рада зовнішньої політики «Українська призма»: мережевий аналітичний центр. URL: http://prismua.org/trends2021_eu/
3. Ковбасюк Ю. *Адміністративно-територіальний устрій країн Європейського Союзу: навч. посіб.* К.: НАДУ. 2015. 628 с.
4. Мандрагелі В. (у співавт.). *Європейська інтеграція та міжнародна співпраця: посібник*. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. Київ: НАДУ. 2016. 288 с.
5. Пендзей І. Процес інтеграції країн Східної Європи у Європейський Союз: історичні передумови, етапи, результати. *Вісник Прикарпатського університету. Політологія*. 2015. № 9. С. 73–79.
6. Сорос Дж. *Європейський Союз: дезінтеграція чи відродження? / Джордж Сорос у бесідах із Грегором Петером Шміцем*. Київ: Дух і літера. 2015. 238 с.
7. Чорна Н. Європейський вибір України: проблеми реалізації крізь призму взаємин з Європейським Союзом. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія: Історичні науки*. 2018. № 2. С. 38–43.

Інформаційні ресурси

1. Альманах «Грані». Офіційний сайт. URL: <http://www.grani.org.ua/>
2. Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Офіційний сайт. URL: <http://www.ipiend.gov.ua/>

3. Міністерство закордонних справ України. Офіційний сайт. URL: <https://mfa.gov.ua/>

4. Науковий вісник «Гілея». Офіційний сайт. URL: <http://www.gileya.org.ua/>

5. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. Офіційний сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

6. Національна Парламентська бібліотека України. Офіційний сайт. URL: <http://www.nplu.kiev.ua/>

7. Представництво Європейського Союзу в Україні. Офіційний сайт. URL: https://eeas.europa.eu/delegations/ukraine_uk

8. Український незалежний центр політичних досліджень. Офіційний сайт. URL: <http://www.usipr.kiev.ua/>

Методичне забезпечення

1. Карчевська О. (укл.). Тези лекцій з дисципліни «Європейський Союз у міжнародних відносинах». Сєверодонецьк: СЛУ ім. В. Даля. 2017. 40 с.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	20
Тести	25
Індивідуальні завдання	25
Заліковий тест	30
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS
90-100	A
82-89	B
74-81	C
64-73	D
60-63	E
35-59	FX
0-34	F

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Студент може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу студенту можуть бути перераховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

Під час виконання завдань студент має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування та без аналітична компіляція є забороненими.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Поведінка в аудиторії:

На заняття студенти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять студенти:

- не вживають їжу та жувальну гумку;
- не залишають аудиторію без дозволу викладача;
- не заважають викладачу проводити заняття.

Під час контролю знань студенти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.